

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

 НАРХОЗ
УНИВЕРСИТЕТІ

«Нархоз Университеті» АҚ
АО «Университет Нархоз»

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім
ДОКТОРАНТУРА

«6D050600 – Экономика», «6D050800-Есеп және аудит»,
«6D050900-Қаржы», «6D051200-Статистика»,
«6D051900- Еңбекті ұйымдастыру және нормалау»,
«6D0502000-Іскерлік әкімшілік жүргізу»
мамандықтары бойынша
ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Послевузовское образование
ДОКТОРАНТУРА

ТИПОВЫЕ УЧЕБНЫЕ ПРОГРАММЫ
по специальностям

«6D050600 – Экономика», «6D050800-Учет и аудит»,
«6D050900-Финансы», «6D051200-Статистика»,
«6D051900- Организация и нормирование труда»,
«6D0502000-Деловое администрирование»

АЛМАТЫ 2016

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН**

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім

ДОКТОРАНТУРА

«6D050600 – Экономика», «6D050800-Есеп және аудит», «6D050900-Қаржы»,
«6D051200-Статистика», «6D051900- Еңбекті ұйымдастыру және нормалау»,
«6D0502000-Іскерлік әкімшілік жүргізу»
мамандықтары бойынша

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

Послевузовское образование

ДОКТОРАНТУРА

ТИПОВЫЕ УЧЕБНЫЕ ПРОГРАММЫ

по специальностям

«6D050600 – Экономика», «6D050800-Учет и аудит», «6D050900-Финансы»,
«6D051200-Статистика», «6D051900- Организация и нормирование труда»,
«6D0502000-Деловое администрирование»

«Нархоз Университеті» АҚ
РОӘҚ оқу-әдістемелік бірлестігі
АО «Университет Нархоз»
Учебно-методическое
объединение РУМС

**АЛМАТЫ
2016**

EZA 7201 ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР ӘДІСНАМАСЫ

3 кредит

АЛҒЫ СӨЗ

1. Нархоз университеті **ҚҰРАСТЫРҒАН және ӘЗІРЛЕГЕН**

2. ПІКІР БЕРУШІЛЕР:

П.Б. Исахова - э.ғ.д., профессор, Almaty Management University;

Т.С. Саткалиева - э.ғ.д., профессор, Нархоз Университеті;

Н.Ж.Бримбетова – э.ғ.к., доцент, ҚР БжҒМ Ғылым комитеті экономика институтының жетекші ғылыми қызметкері.

3. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің 2016 жылғы 30 маусымдағы №2 мәжіліс хаттамасының шешімімен **БЕКІТІЛДІ**, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім департаментінің 2016 жылғы 07 шілдесінің №14-4/1134 хатының негізінде **ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ**.

4. Типтік оқу бағдарламалары ҚР БжҒМ 2016 жылдың 05 шілдесінің №425 бұйрығымен бекітілген «6D050600 – Экономика», «6D050800-Есеп және аудит», «6D050900-Қаржы», «6D051200-Статистика», «6D051900- Еңбекті ұйымдастыру және нормалау», «6D0502000-Іскерлік әкімшілік жүргізу» мамандықтары бойынша типтік оқу жоспарларына сәйкес әзірленген.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің рұқсатынсыз осы типтік бағдарламаларын көбейтуге және таратуға болмайды.

ТҮСІНІКТЕМЕ ЖАЗБА

«Экономикалық зерттеулер әдіснамасы» курсы «6D050600 – Экономика», «6D050800-Есеп және аудит», «6D050900-Қаржы», «6D051200-Статистика», «6D051900- Еңбекті ұйымдастыру және нормалау» және «6D052000 Іскерлік әкімшілік жүргізу» мамандықтарына PhD докторантурасының ғылыми-педагогикалық және бейінді бағыттарында оқытылатын базалық пән болып табылады.

Курстың мақсаты – докторанттардың ғылыми экономикалық зерттеулер әдіснамасын меңгеруі, ғылыми жұмыс жазу дағдысын жетілдіру және критикалық талдау негізінде экономикалық қызметтің әртүрлі салаларында тәжірибелік тұрғыдан зерттеу жүргізуде қолдана білу.

Курстың міндеттері:

- экономикалық зерттеу жүргізудің әдістемелік және әдіснамалық негіздерін үйрену;
- қойылған мәселені критикалық талдау есебінен зерттеу үрдісі кезеңдері мен құрылымын анықтау;
- зерттеу жүргізудің негізгі әдістерін терең үйреніп, соның негізінде сараптамалық және тұжырымдамалық көзқараспен өзіндік бағалау дағдыларын игеру
- зерттеудің сараптамалық базасы болып табылатын ақпарат көздерімен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру;
- ғылыми және практикалық материалдарды терең және критикалық талдауға негізделіп нақтыланған ұсыныстарды жасау қабілетін дамыту;
- өзіндік жүргізілген ғылыми зерттеуді үлгілеу мен жасақтау үрдісінде соңғы және ішінаралық нәтижелерді авторлық ұстаным аясында нақтылап көрсете білу.

Пәннің зерттеу объектісі ғылыми зерттеулердің ұстанымдар жүйесі, әдістері, ұйымдастыру ережелерін жүргізу.

Берілген пәнді зерттеу әдістері: Зерттеу әдіснамасы бойынша лекциялармен қатар, студенттер кезең-кезеңмен өз тақырыптары бойынша зерттеу жоспарының әр түрлі бөлімдерін көрсетеді. Оқыту барысында талдау және алдыңғы қатарлы ғылыми журналдарда жарияланған ғылыми мақалаларды талқылау белсенді түрде қолданылады. Курс студент-докторанттың семестр аралығында таңдап алынған тақырыбы бойынша доктор және ғылыми жетекшінің көмегімен зерттеу жоспарын тұжырымдауына бағытталған.

Пәнді оқу нәтижесінде келесі **құзыреттілікгі** меңгеруі қажет:

- ғылыми зерттеу әдістерін қолдана білу;
- ғылыми талдау әдістерін және әдебиет көздермен тәжірибелік ақпаратты қолдана отырып зерттеу жұмыстарының әртүрлі әдістерін қолдануды білу;
- мәселелерді айқындау мен тұжырымдау;
- сараптамалық ақпаратты дұрыс және дәлелді пайдалана білу;
- алынған нәтижелерге еселі түсінік бере алу;
- зерттеу жоспарын түсіндіруге қабілетті бола білу.

Пререквизиттері – пәнді игеру үшін қажетті білім мен дағдылардан құралған пәндер тізіміне Экономикалық теория, Макроэкономика, Микроэкономика және Магистратура пәндері, сондай-ақ педагогика және зерттеу іс-тәжірибелері кіреді.

Берілген типтік оқу бағдарламасы Дублиндік дескрипторларға сәйкес, яғни деңгей сипаттамасы және білім беру көлемі, меңгеретін білімі мен дағдыларды, құзиреттілікті, сондай-ақ Докторантура бойынша ҚР БЖҒМ-нің МЖМБС (мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты) аясында пәнді аяқтағанда кредиттерді аударудың еуропалық жүйесі (ECTS) арқылы кредиттер бірлігі санын ескере отырып жасақталған.

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ

- 1 - тақырып. Ғылыми зерттеудің іргелі аспектілері.
- 2 - тақырып. Зерттеудің проблемалары мен мақсаттары
- 3 - тақырып. Әдебиетке шолу және сыни талдау жасау
- 4 - тақырып. Зерттеудің теориялық негізі және болжамдар
- 5 - тақырып. Экономикалық және бизнес зерттеудегі модельдеу
- 6 - тақырып. Тұжырымдау және үлгілердегі ауыспалыны өлшеу
- 7 - тақырып. Зерттеудің стратегиясы мен әдістері
- 8 - тақырып. Экономикадағы бойлы және көлденең зерттеулер
- 9 - тақырып. Эксперименттік экономикадағы деректерді жинау және талдау әдістері
- 10 - тақырып. Экономикадағы квази-эксперименттік әдістер
- 11- тақырып. Сауалнама жүргізуде деректерді жинау және талдау әдістері
- 12 - тақырып. Кейс қолданғанда деректерді жинау және талдау әдістері
- 13-тақырып. Сандық және сапалық деректерді талдау үшін бағдарламалық жасақтама
- 14 -тақырып. Ғылыми зерттеу жоспарын дайындау
- 15 -тақырып. Диссертация мен ғылыми мақаладағы зерттеулер нәтижесін таныстыру рәсімінің ерекшеліктері

ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

1 - тақырып. Ғылыми зерттеудің іргелі аспектілері.

Экономикалық ой-пікірлердің типтері. Жәй және ғылыми экономикалық зерттеу. Ғылыми зерттеудегі парадигмалар мен теорияның рөлі.

Іргелі және қолданбалы зерттеулер. Ғылыми әдіснама және әдістер. Ғылыми зерттеуді жоспарлау.

2 - тақырып. Зерттеудің проблемалары мен мақсаттары

Ғылыми зерттеуді жоспарлаудағы алғашқы қадамдар: проблемаларды және зерттеу мақсаттарын сипаттау.

Зерттеу тақырыбының өзектілігі және оның ғылыми әдебиетте зерттелу деңгейі. Әдебиеттердегі ақтандақтарды табу және жаңалығы.

Зерттеуде анық және қол жетімді мақсаттарды қою. Зерттеудің мақсатын оқу, сипаттау және түсіндіру. Зерттеудің практикалық және теориялық мәні.

3 - тақырып. Әдебиетке шолу және сыни талдау жасау

Әдебиетке шолудың мақсаты. Зерттеу тақырыбы бойынша шолу мақаласын іздеу және оқу. Өзекті теориялар мен авторларды іздеу. Ғылыми әдебиетке сыни талдау жасау және ақтандақтарды табу.

Мақалалар мен диссертацияларды іздеу үшін ресурстармен жұмыс істеу. А Сілтемелермен жұмыс істеу үшін бағдарламалық жасақтама. Плагиаттан және жыртқыш-журналдардан жылыстау.

Зерттеу тақырыбы бойынша алдыңғы зерттеулерді қорытындылау, талдау және синтездеу және әдебиетке шолу, диссертациялық жұмыстың тарауларын жазу. Әдебиетке шолудан зерттеудің теориялық базасына көшу.

4 - тақырып. Зерттеудің теориялық негізі және болжамдар

Ғылыми зерттеудегі теорияның рөлі. Теория - түсінік берудің призмасы және шынайылықтың қарапайым ұғымы үшін логикалық пікірлер жүйесі ретінде. Экономика мен бизнестегі теория.

Экономикалық модельдердегі тұжырымдар мен айнымалылар. Айнымалылар арасындағы өзара байланысты болжам түрінде көрсету. Болжамдар үшін теориялық база құру. Ғылыми әдебиеттердегі теорияның қолданылуының мысалдары.

5 - тақырып. Экономикалық және бизнес зерттеудегі модельдеу

Экономикалық модельдер. Микро және макроэкономикадағы модельдер түрі. Математикалық, сандық және сапалық модельдер.

Бизнес зерттеулердегі тұжырымдамалық модельдер. Айнымалылар арасындағы байланысты тұжырымдамалық модель ретінде ұсыну. Ғылыми жұмыстардағы модельдеу мысалдары.

6 - тақырып. Тұжырымдау және үлгілердегі ауыспалыны өлшеу

Тұжырымдау немесе негізгі тұжырым мен айнымалылардың ғылыми зерттеулердегі анықтамаларын жасау. Ғылыми әдебиеттердегі тұжырымдарды анықтау және өз анықтамасын жасау.

Операциялау немесе тұжырымдар мен айнымалылар үшін өлшемдер жасау. Межелдемелер, индекстер мен квантификацияның (сапалық белгілердің сандық өлшемі) басқа да әдістері. Өлшемдердің нақтылығы мен сенімділігін бағалау. Ғылыми жұмыстағы өлшемдерді бейімдеу.

7 - тақырып. Зерттеудің стратегиясы мен әдістері

Зерттеуді жоспарлау. Зерттеудің стратегиясы мен дизайны. Зерттеудің стратегиясы мен әдістерінің арасындағы айырмашылықтар. Зерттеудің стратегиясының элементтері.

Зерттеудің әдістері. Деректерді жинау мен талдаудың сандық әдістері. Деректерді жинау мен талдаудың сапалық әдістері.

8 - тақырып. Экономикадағы бойлы және көлденең зерттеулер

Статистика мен қайталама деректерге негізделген зерттеулер. Экономикадағы бойлы зерттеулер. Топтық зерттеулер. Жинақтамалы зерттеу (қайталамалы зерттеу). бойлы зерттеулердің стратегиясы мен әдістері. Еңбек экономикасындағы топтық және зерттеулердің мысалдары.

Экономикадағы көлденең зерттеулер. Қолда бар статистиканы қолдану. Көлденең зерттеулердегі сипаттамалы статистика және кемімелдік талдау.

9 - тақырып. Эксперименттік экономикадағы деректерді жинау және талдау әдістері

Экономикалық зерттеулердегі эксперименттер түрлері. Бағдарламалық жасақтаманы қолданатын газда эксперименттер. Эксперименттерді жүргізудегі іріктеме (топтама). Эксперименттік және бақылау топтары. Деректерді талдаудың статистикалық әдістері. Орта шамаларды салыстыру.

10 - тақырып. Экономикадағы квази-эксперименттік әдістер

Экономикадағы таза және квази квази-эксперименттік әдістер. Эксперименттік экономикадағы Difference-in-difference әдісі. MARIEL BOATLIFT кейсі иммиграция әсерін өлшеу үшін, мысалы таза эксперимент.

Квази-эксперименттердің анықтылығы. Квази-эксперименттерді қолдану арқылы мемлекеттік бағдарламалардың және саясаттың әсерін зерттеу.

11- тақырып. Сауалнама жүргізуде деректерді жинау және талдау әдістері

Сауалнамаға сүйенетін стратегияның негізгі элементтері. Топтаманың көлемі мен әдістері. Деректерді жинаудың әдістері: интервью немесе сауалнама жүргізу. Сынамалы зерттеулер.

Сауалнама үшін өлшемдерді таңдау. Қолда бар шкалаларға бейімделу және олардың сенімділігін тексеру. Сауалнама көмегімен алынған деректерді талдау. Сауалнамаға негізделген ғылыми жұмыстағы зерттеу үдерісінің тұсаукесері.

12 - тақырып. Кейс қолданғанда деректерді жинау және талдау әдістері

Кейс зерттеудің түрлері. Кейс сандарын анықтау. Кейс жасау үшін деректер жинау. Терең интервью. Контент талдау.

Кейс жасау үшін деректерді талдау. Интервью немесе контент талдаудың нәтижелеріне код беру. Карта және таксономия тұжырымдамасы. Ғылыми жұмыстардағы кейсті қолданудың мысалдары.

13-тақырып. Сандық және сапалық деректерді талдау үшін бағдарламалық жасақтама

Үлгілер мен қажеттіліктерге сүйене отырып, деректерді талдау әдісін тандау. Деректерді талдау үшін әр түрлі бағдарламалық өнімдердің айырмашылықтары.

Gretl бағдарламасын сандық деректерді талдау үшін қолдану. Gretl деректерді импорттау. Айнымалылар талдауы. Gretl корреляциялық талдау. (OLS) кемімелі талдауы.

Dedoose бағдарламасын сапалық деректермен жұмыс істеу үшін қолдану. Кодтарды жасау. Мәтінді кодтау. Кодтарды талдау. Dedoose қолданатын аралас әдіс.

14 -тақырып. Ғылыми зерттеу жоспарын дайындау

Ғылыми зерттеу жоспарының негізгі элементтері (Research Proposal). Кіріспе: зерттеудің өзектілігі, жаңалығы, мақсаттары мен мәселелері. Зерттеудің теориялық базасы. Деректерді жинау және талдау әдістері. Күтілетін нәтижелер. Зерттеу күнтізбесі. Зерттеу бюджеті.

15 -тақырып. Диссертация мен ғылыми мақаладағы зерттеулер нәтижесін таныстыру рәсімінің ерекшеліктері

Диссертацияның әр түрлі пішімдері. Дәстүрлі пішім. Эссе түріндегі диссертация. Басылымдарға негізделген диссертация. Диссертацияның құрамдас бөліктері: Кіріспе – Әдебиетке шолу – Модель – Әдістер – Нәтижелер – Талқылау - Қорытынды не болмаса Кіріспе - Әдебиетке шолу - Теориялық база және болжамдар - Әдістер – Нәтижелер – Талқылау - Қорытынды.

Импакт – фактор басылымы бар ғылыми мақалаларды жазу ерекшеліктері. Аудитория журналына сүйене отырып, зерттеу үдерісі мен нәтижелеріне тұсаукесер жасау.

Практикалық сабақтардың ұсынылатын тізімі

- 1-тақырып. Студенттердің зерттеу аясын талқылау
- 2-тақырып. Зерттеудің өзектілігін, жаңалығын, мақсатын талқылау
- 3-тақырып. Ғылыми мақалаларды іздеу және бағалау үшін деректер базасымен жұмыс істеу
- 4-тақырып. Болжамдар және теориялық база жасау
- 5-тақырып. Экономикалық үлгілердің мысалдарын талқылау
- 6-тақырып. Студенттердің зерттеулеріндегі айнымалыларды тұжырымдау
- 7-тақырып. Студенттердің жұмыстарында әр түрлі стратегиялар мен зерттеу әдістерін талқылау
- 8-тақырып. Экономикадағы бойлы және көлденең зерттеулер қолданылған мақалаларды талқылау
- 9-тақырып. Эксперименттік экономикадағы мақалаларды талқылау

- 10-тақырып. Экономикадағы квази-эксперименттік әдістер қолданылған мақаларды талқылау
- 11-тақырып. Сауалнама зерттеу стратегиясы ретінде қолданылған мақаларды талқылау
- 12-тақырып. Кейстер қолданылған мақаларды талқылау
- 13-тақырып. Сандық және сапалық деректерді талдау үшін бағдарламалық жасақтамамен жұмыс істеу
- 14-тақырып. Студенттердің ғылыми зерттеулерінің жоспарын талқылау
- 15-тақырып. диссертациялар мен журналдардың деректер базасымен жұмыс істеу

ҰСЫНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі әдебиеттер

1. Sekaran U., Bougie R. Research Methods for Business: A Skill Building Approach. John Wiley & Sons, 2010. 111 p.
2. Babbie E.R. The Practice of Social Research. Boston: Cengage Learning, 2012. 610 p.
3. Varian H.R. How to Build an Economic Model in Your Spare Time // Am. Econ. 2016. Vol. 61, № 1. P. 81–90.
4. Creswell J.W. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. London: SAGE, 2014. 305 p.
5. Bowmaker S.W. The Art and Practice of Economics Research: Lessons from Leading Minds. Edward Elgar Publishing, 2012. 519 p.
6. Стратегия «Қазақстан-2050» - новый политический курс состоявшегося государства / Послание Президента РК - Лидера нации Нурсултана Назарбаева народу Казахстана. – Астана, Ақорда, 14 декабря 2012г.
7. Бардовский В.П., Рудакова О.В., Самородова Е.М. Экономика. – М.: ФОРУМ, ИНФРА-М, 2011, 672 с.
8. Блауг М. Методология экономических исследований. - М., 2004.
9. Безуглов И.Г., Лебединский В.В., Безуглов А.И. Основы научного исследования: учебное пособие для аспирантов и студентов-дипломников. – М.: Академический Проект, 2008. – 194 с.
10. Герасимова Е.Б. Игнатова Е.А. Экономический анализ. Задания, ситуации, руководство по решению. - М.: ФОРУМ, 2010. – 186 с.
- 11 Гинзбург А.И. Экономический анализ: учебник / А.И. Гинзбург. - 3-е изд. - СПб.: Питер, 2011. - 448 с. - (Учебник для вузов)

Қосымша әдебиеттер

1. Dawson J.F. Moderation in Management Research: What, Why, When, and How // *J. Bus. Psychol.* 2014. Vol. 29, № 1. P. 1–19.
2. Minbaeva D. et al. MNC knowledge transfer, subsidiary absorptive capacity and HRM // *J. Int. Bus. Stud.* 2014. Vol. 45, № 1. P. 38–51.
3. Aryee S. et al. Abusive Supervision and Contextual Performance: The Mediating Role of Emotional Exhaustion and the Moderating Role of Work Unit Structure // *Manag. Organ. Rev.* 2008. Vol. 4, № 3. P. 393–411.
4. Meyer B.D. Natural and Quasi-Experiments in Economics // *J. Bus. Econ. Stat.* 1995. Vol. 13, № 2. P. 151–161.
5. Roll-Hansen N. Why the Distinction Between Basic (theoretical) and Applied (practical) Research is Important in the Politics of Science: Technical Report. London: London School of Economics and Political Science, Contingency and Dissent in Science Project, 2009.
6. Belcher W.L. *Writing Your Journal Article in Twelve Weeks: A Guide to Academic Publishing Success.* SAGE, 2009. 377 p.
7. Day D.A. *How to Get Research Published in Journals.* Gower Publishing, Ltd., 2012. 154 p.
8. Florio C., Leoni G. Enterprise risk management and firm performance: The Italian case // *Br. Account. Rev.* 2017. Vol. 49, № 1. P. 56–74.
9. Willard B. Using Experimental Economics to Measure Social Capital and Predict Financial Decisions // *Am. Econ. Rev.* 2005. Vol. 95, № 5. P. 1688–1699.

АВТОРЛАР

Идрисова Э.Қ. – экономика ғылымдарының кандидаты, Нархоз Университетінің профессоры;

Сейітқазиева А.М. – экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз Университеті;

Арыстанбаева С.С. - экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз Университеті;

Молдашев Қ.Б. - PhD докторы, Нархоз Университеті;

МЕ1 7201 Методология экономических исследований

3 кредита

ПРЕДИСЛОВИЕ

1. РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Университетом Нархоз

2. РЕЦЕНЗЕНТЫ:

Исахова П.Б. - д.э.н., профессор, Almaty Management University;

Саткалиева Т.С. - д.э.н., профессор, Университет Нархоз;

Бримбетова Н.Ж. - к.э.н., доцент, ведущий научный сотрудник Института экономики Комитета наук МОН РК.

3. **УТВЕРЖДЕНА** протокольным решением №2 заседания Республиканского учебно-методического совета высшего и послевузовского образования от 30 июня 2016 года и **ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ** письмом департамента высшего и послевузовского образования от 07 июля 2016 года №14-4/1134.

4. Типовые учебные программы разработаны в соответствии типовыми учебными планами по специальностям «6D050600 – Экономика», «6D050800- Учет и аудит», «6D050900-Финансы», «6D051200-Статистика», «6D051900- Организация и нормирование труда» и «6D0502000-Деловое администрирование», утвержденным приказом МОН РК №425 от 05 июля 2016 года.

Настоящие типовые программы не могут быть тиражированы и распространены без разрешения Министерства образования и науки Республики Казахстан

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

«Методология экономических исследований» является базовой дисциплиной, которая преподается по специальностям «6D050600 – Экономика», «6D050800-Учет и аудит», «6D050900-Финансы», «6D051200-Статистика», «6D051900- Организация и нормирование труда» и «6D052000-Деловое администрирование», на уровне докторантуры PhD научно-педагогического и профильного направления.

Цель курса – овладение докторантами методологией научного мышления, совершенствование навыков написания научных работ и творческое применение знаний в практике исследования различных сфер экономической деятельности на основе критического анализа.

Задачи курса:

- изучение методологических и методических подходов проведения экономических исследований;
- определение структуры и этапов исследовательского процесса с учетом критического анализа поставленной проблемы;
- глубокое изучение основных методов проведения исследования и на этой основе овладение навыками самостоятельной оценки на базе применения концепций и аналитического инструментария;
- привитие навыков работы с информационными источниками – аналитической базой исследования;

Объектом изучения данной дисциплины является система принципов, методов, правил организации проведения научных исследований.

Методы изучения данной дисциплины: Наряду с лекциями по методологии исследований, студенты поэтапно вырабатывают и презентуют различные части плана исследования по своей теме. В процессе обучения активно используется анализ и обсуждение научных статей, опубликованных в ведущих научных журналах. Курс направлен на выработку студентом-докторантом плана исследования по выбранной теме при помощи лектора и научного руководителя в течение семестра.

Результатом изучения данного курса должны стать следующие **компетенции:**

- владение методами научного исследования;
- способность выделить и сформулировать проблему;
- обоснованное и грамотное применение научных методов;
- творческое и эффективное использование методов планирования и организации проведения исследований;
- способность к продуктивной интерпретации полученных результатов.
- способность к изложению плана исследования

Пререквизиты: Перечень дисциплин, предшествующих изучению данного курса и содержащих знания, умения и навыки, необходимые для ее освоения, включает Экономическую теорию, Макроэкономику, Микроэкономику и дисциплины Магистратуры, а также педагогическую и исследовательскую практику.

Данная типовая учебная программа разработана в соответствии с Дублинскими дескрипторами, представляющими собой описание уровня и объема знаний, умений, навыков и компетенций, приобретенных обучающимися по завершении курса с учетом количества кредитных единиц ECTS в рамках ГОСО МОН РК по Докторантуре.

ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛИНЫ

- Тема 1. Фундаментальные аспекты научного исследования.
- Тема 2. Проблема и цели исследования
- Тема 3. Обзор литературы и критический анализ
- Тема 4. Теоретическая база исследования и гипотезы
- Тема 5. Моделирование в экономических и бизнес исследованиях
- Тема 6. Концептуализация и измерение переменных в моделях
- Тема 7. Стратегии и методы исследования
- Тема 8. Продольные и поперечные исследования в экономике
- Тема 9. Методы сбора и анализа данных в экспериментальной экономике
- Тема 10. Квази-экспериментальные методы в экономике
- Тема 11. Методы сбора и анализа данных при применении опроса
- Тема 12. Методы сбора и анализа данных при применении кейсов
- Тема 13. Программное обеспечение для анализа количественных и качественных данных
- Тема 14. Подготовка плана научного исследования
- Тема 15. Особенности презентации результатов исследования в диссертациях и научных статьях

СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Тема 1. Фундаментальные аспекты научного исследования

Типы экономического мышления. Обыденное и научное экономическое исследование. Роль парадигм и теории в научном исследовании.

Фундаментальные и прикладные исследования. Научная методология и методы. Планирование научного исследования.

Тема 2. Проблема и цели исследования

Первые шаги в планировании научного исследования: описание проблем и целей исследования.

Актуальность темы исследования и степень ее изученности в научной литературе. Выявление пробела в литературе и новизна исследования.

Постановка ясных и достижимых целей исследования. Изучение, описание и объяснение, как цели исследования. Практическое и теоретическое значение исследования.

Тема 3. Обзор литературы и критический анализ

Цели обзора литературы. Поиск и чтение обзорных статей по теме исследования. Поиск ключевых авторы и теорий. Критический анализ научной литературы и выявление пробелов.

Работа с ресурсами для поиска статей и диссертаций. Программное обеспечение для работы с ссылками. Избегание плагиата и журналов-хищников.

Резюмирование, анализ и синтез предыдущих исследований по теме исследования и написание обзора литературы, как главы в диссертационной работы. Переход от обзора литературы к теоретической базе исследования.

Тема 4. Теоретическая база исследования и гипотезы

Роль теории в научном исследовании. Теория как призма для интерпретации и как система логических утверждений для упрощенного представления реальности. Теории в экономике и бизнесе.

Концепты и переменные в экономических моделях. Представление взаимосвязи между переменными в виде гипотез. Построение теоретической базы для гипотез. Примеры использования теории в научной литературе.

Тема 5. Моделирование в экономических и бизнес исследованиях

Экономические модели. Виды моделей в микро и макроэкономике. Математические, количественные и качественные модели.

Концептуальные модели в бизнес исследованиях. Демонстрация связей между переменными в виде концептуальной модели. Примеры моделирования в научных работах.

Тема 6. Концептуализация и измерение переменных в моделях

Концептуализация или выработка определений для основных концептов и переменных в научном исследовании. Определения концептов в научной литературе и выработка собственного определения.

Операционализация или выработка измерений для концептов и переменных. Шкалы, индексы и другие методы квантификации. Оценка валидности и надежности измерений. Адаптация измерений из научных работ.

Тема 7. Стратегии и методы исследования

Планирование исследования. Стратегии и дизайн исследования. Различие между стратегией и методами исследования. Элементы стратегии исследования.

Методы исследования. Количественные методы сбора и анализа данных. Качественные методы сбора и анализа данных.

Тема 8. Продольные и поперечные исследования в экономике

Исследования основанные на вторичных данных и статистике. Продольные исследования в экономике. Когортные исследования. Панельные исследования. Стратегии и методы продольных исследований. Примеры панельных и когортных исследований в экономике труда.

Поперечные исследования. Использование существующей статистики. Описательная статистика и регрессионный анализ при поперечных исследованиях.

Тема 9. Методы сбора и анализа данных в экспериментальной экономике

Виды экспериментов в экономических исследованиях. Чистые эксперименты с использованием программного обеспечения. Выборка при проведении экспериментов. Экспериментальные и контрольные группы. Статистические методы анализа данных. Сравнение средних величин.

Тема 10. Квази-экспериментальные методы в экономике

Натуральные и квази-эксперименты в экономике. Метод Difference-in-difference в экспериментальной экономике. Кейс MARIEL BOATLIFT для измерения эффекта от иммиграции, как пример натурального эксперимента.

Валидность квази экспериментов. Исследования эффекта от государственных программ и политик с использованием квази-экспериментов.

Тема 11. Методы сбора и анализа данных при применении опроса

Основные элементы стратегии, основанной на опросе. Объем и методы выборки. Методы сбора данных: интервью или анкетирование. Пилотные исследования.

Выбор измерений для анкет. Адаптация существующих шкал и проверка на надежность. Анализ данных, полученных с помощью анкет. Презентация процесса исследования в научной работе, основанной на опросе.

Тема 12. Методы сбора и анализа данных при применении кейсов

Виды кейс-исследований. Определение количества кейсов. Сбор данных для построения кейса. Глубинные интервью. Контент анализ.

Анализ данных для кейса. Кодирование результатов интервью или контент анализа. Концепт карты и таксономии. Примеры применения кейсов в научных работах.

Тема 13. Программное обеспечение для анализа количественных и качественных данных

Выбор метода анализа данных, основываясь на модели и необходимости. Отличия различных программных продуктов для анализа данных.

Использование программы Gretl для анализа количественных данных. Импорт данных в Gretl. Анализ переменных. Корреляционный анализ в Gretl. Регрессионный анализ (OLS).

Использование программы Dedoose для работы с качественными данными. Создание кодов. Кодирование текста. Анализ кодов. Смешанный метод с использованием Dedoose.

Тема 14. Подготовка плана научного исследования

Основные элементы плана научного исследования (Research Proposal).

Введение: актуальность, новизна, цели и вопросы исследования. Теоретическая база исследования. Методы сбора и анализа данных. Ожидаемые результаты. Календарь исследования. Бюджет исследования.

Тема 15. Особенности презентации результатов исследования в диссертациях и научных статьях

Различные форматы диссертаций. Традиционный формат. Диссертация в виде эссе. Диссертация, основанная на публикациях. Составные части диссертации: Введение-Обзор литературы-Модель-Методы-Результаты-Обсуждение-Заключение или Введение-Обзор литературы-Теоретическая база и гипотезы-Методы-Результаты-Обсуждение-Заключение.

Особенности написания научной статьи в издания с импакт-фактором. Презентация процесса и результатов исследования, основываясь на аудитории журнала.

Перечень, рекомендуемых тем практических занятий

Тема 1. Обсуждение сфер исследований студентов

Тема 2. Обсуждение актуальности, новизны и целей исследования

Тема 3. Работа с базами данных для поиска и оценки научных статей

Тема 4. Формулирование гипотез и теоретической базы

Тема 5. Обсуждение примеров экономическим моделей

Тема 6. Концептуализация концептов и переменных в исследованиях студентов

Тема 7. Обсуждение применения различных стратегии и методов исследований в работах студентов

Тема 8. Анализ статей, где использовались продольные и поперечные исследования в экономике

Тема 9. Анализ статей в экспериментальной экономике

Тема 10. Анализ статей, где использовались Квази-экспериментальные методы в экономике

Тема 11. Анализ статей, где применялся опрос, как стратегия исследования

Тема 12. Анализ статей, где использовались кейсы

Тема 13. Работа с программным обеспечением для анализа количественных и качественных данных

Тема 14. Обсуждение плана научного исследования студентов

Тема 15. Работа с базами данных диссертаций и журналов

СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Основная литература

1. Sekaran U., Bougie R. *Research Methods for Business: A Skill Building Approach*. John Wiley & Sons, 2010. 111 p.
2. Babbie E.R. *The Practice of Social Research*. Boston: Cengage Learning, 2012. 610 p.
3. Varian H.R. How to Build an Economic Model in Your Spare Time // *Am. Econ.* 2016. Vol. 61, № 1. P. 81–90.
4. Creswell J.W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. London: SAGE, 2014. 305 p.
5. Bowmaker S.W. *The Art and Practice of Economics Research: Lessons from Leading Minds*. Edward Elgar Publishing, 2012. 519 p.
6. Стратегия «Казахстан-2050» - новый политический курс состоявшегося государства / Послание Президента РК - Лидера нации Нурсултана Назарбаева народу Казахстана. – Астана, Акorda, 14 декабря 2012г.
7. Бардовский В.П., Рудакова О.В., Самородова Е.М. *Экономика*. – М.: ФОРУМ, ИНФРА-М, 2011, 672 с.
8. Блауг М. *Методология экономических исследований*. - М., 2004.
9. Безуглов И.Г., Лебединский В.В., Безуглов А.И. *Основы научного исследования: учебное пособие для аспирантов и студентов-дипломников*. – М.: Академический Проект, 2008. – 194 с.
10. Герасимова Е.Б. Игнатова Е.А. *Экономический анализ. Задания, ситуации, руководство по решению*. - М.: ФОРУМ, 2010. – 186 с.
11. Гинзбург А.И. *Экономический анализ: учебник / А.И. Гинзбург*. - 3-е изд. - СПб.: Питер, 2011. - 448 с. - (Учебник для вузов)

Дополнительная литература

1. Dawson J.F. *Moderation in Management Research: What, Why, When, and How* // *J. Bus. Psychol.* 2014. Vol. 29, № 1. P. 1–19.
2. Minbaeva D. et al. *MNC knowledge transfer, subsidiary absorptive capacity and HRM* // *J. Int. Bus. Stud.* 2014. Vol. 45, № 1. P. 38–51.
3. Aryee S. et al. *Abusive Supervision and Contextual Performance: The Mediating Role of Emotional Exhaustion and the Moderating Role of Work Unit Structure* // *Manag. Organ. Rev.* 2008. Vol. 4, № 3. P. 393–411.
4. Meyer B.D. *Natural and Quasi-Experiments in Economics* // *J. Bus. Econ. Stat.* 1995. Vol. 13, № 2. P. 151–161.
5. Roll-Hansen N. *Why the Distinction Between Basic (theoretical) and Applied (practical) Research is Important in the Politics of Science: Technical Report*. London: London School of Economics and Political Science, Contingency and Dissent in Science Project, 2009.

6. Belcher W.L. Writing Your Journal Article in Twelve Weeks: A Guide to Academic Publishing Success. SAGE, 2009. 377 p.
7. Day D.A. How to Get Research Published in Journals. Gower Publishing, Ltd., 2012. 154 p.
8. Florio C., Leoni G. Enterprise risk management and firm performance: The Italian case // Br. Account. Rev. 2017. Vol. 49, № 1. P. 56–74.
9. Willard B. Using Experimental Economics to Measure Social Capital and Predict Financial Decisions // Am. Econ. Rev. 2005. Vol. 95, № 5. P. 1688–1699.

АВТОРЫ

- Идрисова Э.К.** – кандидат экономических наук, профессор Университета Нархоз;
- Сейтказиева А.М.** – доктор экономических наук, профессор, Университет Нархоз;
- Арыстанбаева С.С.** - доктор экономических наук, профессор, Университет Нархоз;
- Молдашев К.Б.** - доктор PhD, Университет Нархоз.